

Individ- och familje- omsorgsnämnden

Stadsrevisionen • Borås

Revisionsredogörelse

20
21

Revisionsberättelse för Individ- och familjeomsorgsnämnden år 2021

Vi har granskat Individ- och familjeomsorgsnämnden verksamhet och årsredovisning 2021. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning. Till revisionsberättelsen bifogas vår revisionsredogörelse som utgör en sammanfattning av granskningen.

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett underskott mot budget. Vi bedömer att godtagbara förklaringar till underskottet redovisas i årsredovisningen.

När det gäller nämndens följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut konstaterar vi att målvärdena för en av de tre indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt inte är uppnådda. Ett uppdrag från Kommunfullmäktige är inte genomfört.

Vi bedömer att Individ- och familjeomsorgsnämnden i vissa avseenden inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

Vi bedömer att Individ- och familjeomsorgsnämnden verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att den interna kontrollen har varit tillräcklig med identifierat utvecklingsområde. Nämnden behöver säkerställa att samtliga kontrollmoment genomförs enligt plan.

Vi tillstyrker att Individ- och familjeomsorgsnämnden beviljas ansvarsfrihet för år 2021.

BORÅS 2022-03-14

Boris Preijde
Ordförande

Ingwer Kliche
Vice ordförande

Lena Brännmar

Bengt Sandell

Jürgen Urbas

Tuula Järvinen

Revisionsredogörelse

I Stadsrevisionens årliga granskning prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Stadsrevisionen lämnar en revisionsberättelse som grund för Kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Ställningstaganden i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av nämndens verksamhet som har genomförts under året.

I nedanstående revisionsredogörelse sammanfattas resultat från granskning av årsredovisning, specifika bevakningsområden, fördjupade granskningar och intern kontroll.

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Nämnden redovisar ett underskott på 10 462 tkr jämfört med budget. Stadsrevisionen noterar att nämnden har upprättat en buffert i enlighet med de instruktioner som anges i Kommunfullmäktiges budget. Nämnden har upprättat en handlingsplan i syfte att få budget i balans som en del av rapporteringen för tertial 2. Bufferten har använts för att täcka underskott i verksamheten.

Resultaträkningen stämmer gentemot avstämning med ekonomisystemet. Nedan redovisas de större budgetavvikelserna.

Verksamhetens budgettram

- Den negativa budgetavvikelsen kan till stor del förklaras av ett underskott på 14 807 tkr för barn och ungdomsvården. Köp av externa familjehemsplaceringar redovisar ett underskott på 15 771 tkr. När nämndens egna familjehem inte räckte till bidrog det till ökade externa köp av familjehemsplaceringar.
- Det negativa underskottet kan också härledas till kostnader som avser köp av placeringar inom vård av vuxna som redovisade ett underskott på 4 623 tkr.
- Allmän IFO-verksamheten redovisade ett överskott på 3 466 tkr och beror främst på att alla tjänster inte varit tillsatta under året.

Individ- och familjeomsorgsnämnden begär att bli kompenserade för hela underskottet på 10 462 tkr.

Kommunfullmäktiges indikatorer med målvärden

I Kommunfullmäktiges budget för år 2021 har målvärden formulerats för 23 indikatorer kopplade till de strategiska målområden som ingår i Borås Stads Vision 2025. I Kommunfullmäktiges budget anges även om respektive indikator ska öka eller minska. För Individ- och familjeomsorgsnämnden har Kommunfullmäktige fastställt tre indikatorer. Nämnden redovisar måluppfyllelsen av indikatorerna enligt nedan:

- **Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.** Utfallet för indikatorn i årsredovisningen är lägre än utfallet för år 2020. Trenden har varit jämn sedan 2017 men ökade lite under pandemin. Målsättningen uppnås.

- **Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska.** Utfallet för indikatorn i årsredovisningen är lite högre än utfallet för år 2020. Trenden har varit jämn sedan 2017 men ökade under pandemin. Målsättningen uppnås inte. Individ- och familjeomsorgsnämnden har timavlönade främst inom boendeverksamhet där det ställs krav på bemanning dygnet runt. Vissa boende har främst bemanning nattetid såsom Akutboende vilket kan vara svårt att täcka helt utan timavlönade.
- **Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka %.** Utfallet för indikatorn i årsredovisningen är lite högre än utfallet för år 2020. Trenden har varit jämn under perioden 2019-2021. Målsättningen uppnås.

Nämnden har inte uppnått målsättningen för en av de tre indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt.

Nämndens indikatorer med målvärden

Nämnden har inte antagit egna indikatorer med målvärden vilket inte är i linje med Stadens styr- och ledningssystem.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Nämnden har avseende 2021 fått två uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut. Ett av två uppdrag är genomfört.

0 1 1 0 av 2 uppdrag

Det uppdraget som inte är genomfört är:

Individ- och familjeomsorgsnämnden ska under 2021 utreda förutsättningarna för att i högre grad kunna stötta unga, vars placering inom socialtjänsten kommer att upphöra, i deras sökande efter eget boende.

Enligt förvaltningen har de inte genomfört uppdraget fullt ut. De har under året arbetat med ett arbete som de kallar ”på väg”.

Konsekvenser av coronaviruset

Coronaviruset har lett till flera konsekvenser för Individ- och familjeomsorgsnämnden. Periodvis har pandemin tagit fokus från verksamhet, utveckling och olika utbildningsbehov.

Under våren 2021 har nämnden fortsatt med att ha en socialtjänst-chatt för att öka tillgängligheten. Akutboendet hade under våren nio tillgängliga platser istället 16 platser men ökade antalet platser stegvis för att återigen behöva bromsa in precis vid jultid när smittspridningen på nytt ökade igen. För att minska smittspridning har nämnden även varit delaktig i att ordna några specifika boendelösningar för bostadslösa. Klintesvängs stödboende har använt sina dubbelrum som singelrum för en person för att minska risken för eventuell smittspridning. Detta har lett till ökade köp av externa boenden och betydligt ökade kostnader.

Orosanmälningarna har ökat och till följd av detta även insatserna. Oklart till hur stor del coronaviruset har lett till denna konsekvens. Antalet barn och unga har ökat och det finns indikationer på att psykisk ohälsa och kriminalitet har ökat. Nämnden uppger att samvariationen inte är tillräckligt utredd lokalt eller nationellt.

Individ- och familjeomsorgsnämnden redogör att med anledning av coronaviruset, har nämnden haft ökade kostnader som motsvarar 1 500 tkr.

Specifika bevakningsområden

Stadsrevisionen har särskilt bevakat nedanstående områden.

Uppföljning av privata utförare

Nämnden har under året genomfört en uppföljning av privata utförare som avser tidsperioden 1 juli 2019 till 30 juni 2020. År 2019 antogs en gemensam mall av de nämnder som använder privata utförare av kommunal angelägenhet. Mallen för rapportering av uppföljningen har använts. Nämnden har fem ramavtal vilka gäller entreprenaden Badhusgatan 1B, HVB barn och unga, HVB Vuxna, konsulentstödda familjehem samt socialt företagande. Avtalen omfattar ett relativt stort antal leverantörer. Urval av leverantörerna har gjorts och totalt omfattas tio leverantörer av uppföljningen.

Samtliga leverantörer har beskrivit hur de arbetar med att undersöka hur nöjda brukarna är samt hur man arbetar med den individuella måluppfyllelsen. Flertalet av leverantörerna har en följsamhet till lagar, förordningar och föreskrifter samt en följsamhet till kravställd kvalitet.

Vid uppföljning har brister uppdagats hos Nytida AB och Alprosgården AB. Båda leverantörerna arbetar dock aktivt med att förbättra kvaliteten inom verksamheten. Kontinuerliga uppföljnings- och samverkansmöten sker månatligen med Nytida AB.

Adda Inköpscentral (tidigare SKL Kommentus) har under hösten 2020 tagit fram en uppföljningsmodell som avser deras avtal. Under våren 2021 har cirka 50 av leverantörerna följts upp enligt modellen och under hösten ska ytterligare 50 av leverantörerna följas upp. Nämnden kommer att följa arbetet och ta del av och använda resultaten av uppföljningarna.

Kostnader för heldygnsplaceringar

Heldygnsvård under 2021	
Barn och unga	
Antal unika heldygnsplacerade i åldern 0–20 år	259
varav 18–20 år	53
varav vårdnadsöverflyttade barn	31
Totalt antal dygn	68 707
Total kostnad	114 421 000
varav Familjehem externa köp	23 205 000
varav Familjehem interna (ink kostnad för vårdnadsöverflyttande barn)	36 273 000
varav institutionsvård externt köp	45 158 000
varav institutionsvård internt	9 785 000
Vuxenvård	
Antal unika vuxna över 20 år i heldygnsvård	112
Totalt antal placerade dygn	20 851
Total kostnad	26 119 033
varav Institutionsvård (HVB,SIS)	23 478 674
varav Familjehemsvård	2 640 359

Kostnaden för heldygnsplaceringar uppgår till ca 114 mnkr inom verksamheten för barn och unga. Kostnaden för institutionsvård externa köp uppgår till ca 45 mnkr och motsvarar ungefär 39 % av kostnaden för alla placeringar. Kostnaden för interna familjehemsplaceringar uppgår till ca 36 mnkr och motsvarar ungefär 32 % av kostnaden för alla placeringar. I genomsnitt kostar placeringarna inom barn och unga ca 1 665 kr/dygn. Kostnaden för heldygnsvård inom barn och unga har ökat med ca 10 000 tkr jämfört med föregående år.

Kostnaden för heldygnsplaceringar uppgår till ca 26 mnkr inom verksamheten för vård av vuxna. Kostnaden för institutionsvård uppgår till ca 23 mnkr och motsvarar ungefär 90 % av kostnaden för alla placeringar. I genomsnitt kostar placeringarna inom vård av vuxna ca 1 253 kr/dygn. Kostnaden för heldygnsvård inom vård av vuxna är i stort oförändrad jämfört med föregående år.

Fördjupade granskningar

Med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsanalysen har fördjupade granskningar genomförts under året. Nedan redovisas sammanfattningar av de fördjupade granskningarna.

Borås stad i Coronatider

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av Borås Stad i Coronatider. Resultatet av granskningen redogörs för ytterligare i granskningsredogörelsen för Kommunstyrelsen.

Centralt tillkommande kostnader

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av Centralt tillkommande kostnader i Borås Stad. Resultatet av granskningen redogörs för ytterligare i granskningsredogörelsen för Kommunstyrelsen.

Borås Stads arbete med barnkonventionen

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads arbete med barnkonventionen. Syftet med granskningen var att bedöma om Kommunstyrelsen och granskade nämnder vidtagit åtgärder för att säkerställa att Borås Stad uppfyller barnkonventionen och om arbetet är ändamålsenligt.

Granskningen har riktat sig dels mot stadens övergripande arbete med barnkonventionen, dels mot kartläggning av hur barnkonventionen säkerställs och tillämpas vid viss typ av myndighetsutövning som rör barn och ungdomar.

Granskningen visar att det barnrättsbaserade synsättet med barnet som rättighetsbärare inte har fått genomslagskraft i stadens verksamheter. Barnkonventionen beaktas inte i tillräcklig utsträckning i stadens styrdokument eller i arbets- och beslutsprocesser. Det saknas systematik vad gäller genomförande av barnkonsekvensanalyser vid beslut som berör barn på ett direkt eller indirekt sätt. På det stora hela saknas därutöver uppföljning av Kommunstyrelsens och nämndernas arbete med barnkonventionen.

Granskningens kartläggning av hur barnkonventionen tillämpas vid viss myndighetsutövning visar bl.a. att Individ- och familjeomsorgsnämnden behöver säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av myndighetsutövningens efterlevnad till barnkonventionen. Individ- och familjeomsorgsnämnden behöver även säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs och dokumenteras vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn. Stadsrevisionen bedömer att nämnden bör genomföra åtgärder i enlighet med angivna rekommendationer.

Stadsrevisionen bedömer att Individ- och familjeomsorgsnämnden i vissa avseenden inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

Intern kontroll

Nämnderna och Kommunstyrelsen har ansvar för intern kontroll. Ansvaret innefattar bl.a. att nämnden ska genomföra riskanalys, upprätta plan för intern kontroll och genomföra uppföljning av planen. Nämnden ska även anta egna regler och anvisningar för intern kontroll. Stadsrevisionen noterar att uppföljning och kontroll av kärnverksamhet och administrativa processer i förekommande fall också genomförs inom ramen för kvalitetssystem.

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll år 2017. Nämnden har genomfört en egen riskanalys som identifierade 24 risker. Planen för intern kontroll omfattade 17 kontrollmoment. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till nämnden den 22 februari 2022. Ett kontrollmoment har inte helt genomförts enligt plan. Uppföljningen av intern kontrollen omfattade 18 kontrollmoment och innehåller kortfattade analyser och åtgärder.

Presidie möte

Presidie möte genomfördes 5 oktober 2021 med Individ- och familjeomsorgsnämndens presidium, bevakningsansvariga förtroendevalda revisorer, yrkesrevisorer vid Stadsrevisionen och förvaltningsledning.

Sammanfattande bedömning

I granskningen av nämndens årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut och eventuella beslut om nämndspecifika mål. Nämndens interna kontroll bedöms utifrån riskanalys, plan och uppföljning av intern kontroll. I den sammanfattande bedömningen ingår också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot nämnden avseende år 2021.

Nämnden gör med utgångspunkt från årsredovisningen en egen bedömning av hur nära man ligger att uppnå de mål som anges i Kommunfullmäktiges indikatorer, respektive i vilken utsträckning man har genomfört uppdrag riktade till nämnden.

Stadsrevisionens bedömning grundar sig på helt uppnådda målvärden och helt genomförda uppdrag, eftersom ofullständigt uppnådda mål inte kan bedömas med revisionell säkerhet. Det är samtidigt väsentligt att den enskilda nämnden analyserar och ger rimliga förklaringar till varför man inte uppnår mål respektive inte fullt ut har genomfört uppdrag.

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett underskott mot budget på 10 462 tkr. Stadsrevisionen bedömer att godtagbara förklaringar till underskottet redovisas i årsredovisningen.

Individ- och familjeomsorgsnämnden har under året inte uppnått målvärdena för två av tre indikatorer. Nämnden har under året vidtagit åtgärder i syfte att nå målen för Kommunfullmäktiges indikatorer. Ett av två uppdrag från Kommunfullmäktige är inte genomfört. Stadsrevisionen bedömer att nämnden i sin årsredovisning anger förklaringar till varför uppdraget inte har genomförts.

Stadsrevisionen noterar att nämnden inte har antagit egna indikatorer med målvärden.

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads arbete med barnkonventionen. Syftet med granskningen var att bedöma om Kommunstyrelsen och granskade nämnder vidtagit åtgärder för att säkerställa att Borås Stad uppfyller barnkonventionen och om arbetet är ändamålsenligt.

Granskningens kartläggning av hur barnkonventionen tillämpas vid viss myndighetsutövning visar bl.a. att Individ- och familjeomsorgsnämnden behöver säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av myndighetsutövningens efterlevnad till barnkonventionen. Individ- och familjeomsorgsnämnden behöver även säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs och dokumenteras vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn. Stadsrevisionen bedömer att nämnden bör genomföra åtgärder i enlighet med angivna rekommendationer.

Stadsrevisionen bedömer att Individ- och familjeomsorgsnämnden i vissa avseenden inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys. I riskanalysen har det identifierats och värderats risker avseende verksamhetsprocesser och ekonomiska kontrollmoment. Nämnden har inte genomfört ett kontrollmoment enligt plan. Nämndens uppföljning av den interna kontrollen innehåller analyser och åtgärder.

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig med ett identifierat utvecklingsområde. Nämnden behöver säkerställa att samtliga kontrollmoment genomförs enligt plan.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen